

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyes hűség, hűség, hűség,
pénz a lélek.
Egy évre . . . 6 frt - kr.
Fél évre . . . 3 -
Negyed évre . . . 2 - 30 -

Egy évre szám 4 kr.
a csatlakozó a kiadványban és
Grassó, Kolosvártól.

Bérménlevelet nem
fogadjunk el.

BRASSÓ

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

HÍRDETESEK felvételek: Brassóban a kiadványban Kolosvártól 26. sz. a. — Budapest: Koltzsin Bernát, Goldberger A. V., Mezei A., Schwarz Gy. — Bécsben: Danneberg J., Hasenstein de Vogler, Schalks Henrik. — Berlinben: Mosse Rudolf, Frankfurter: Dauts G. L. és Társ. — Hamburgban: Kányó és Liebmann, Kányó és Liebmann által hirdetői hirdetői.

Szerkesztői iroda.

hová a lap szellemi részét illető közlemények intézködnek:
Brassó, Kolosvártól 26. sz. a.

Főelöltségek:

Rozsondi János

Főmunkatárs:

Dr. Létmányi Nándor

Kiadóhivatal.

hová az előfizetési pénzek és hirdetői díjak küldendők:
Brassó, Kolosvártól 26. sz. a.

HÍRDETESEK DÍJA:

3 havi és háromszor 5 v. annál
hosszabb 2 kr. Nagyból és több
szór. hirdetéseknek kedvezmény.
Mindegyik hirdetés után
meg 4. után 30 kr. helyes
tartalék.

Nyitási költségek száma 15 kr.

Hirdetők és nyitási cikkek
díja előre fizetendő.

Gazdaság és politika.

Brassó, nov. 15.

A gazdasági forrongás évek óta állandó rovatot képez a napiságban. Majd annak kiéleltet, majd állandós voltát, majd pedig átmeneti természetét hangsúlyozva, ki-ki saját egyéni felfogásából és érdekeiről kiindulva ítélte meg a gazdasági helyzetet.

Egyik végtelenségbe a másika estek, és nem lévén képesek az ok és okozat közötti különbséget helyesen érvényre juttatni, nem egyszer találkozzunk a felületesség és egyoldalúság jeleivel, melyek akármilyen akaratlanul a közfelfogás megtévesztésére vezetnek.

A midőn még a gazdasági bajokat a száraz doktrínizmus segédesszkezoival igyekeztek kipuhítani, nem egy elméleti tanlelet látott napvilágot, melyet rövid idővel reá a gyakorlati vaskövetségessége kéllehetetlenül romba döntött.

Ma már tudatára jöttek annak, hogy a gazdasági tényezők kölcsönös egymásra hatása sokkal mélyebben gyökerező természetű erőre vezethető vissza, semhogy az az egyéni felfogás szerint szabályozható. Igaz, hogy az erőszak a gazdasági politikában ma is nagy szerepet játszik. De ez kétélű fegyver, mely birtokosát sokkal jobban sújtja, mint az ellenfelet. Egy ideig ugyan fentarthatja magát, hogy a haladás igazsága később annál vehemensebb erővel utjából elseperje.

Legújában azonban az önkény egy másik alakja igyekszik érvényesülni, mely annál veszedelmesebb lehet, mint nem annyira a népek jólétét, mint a gazdasági békét szándékozik megromítani. Csillapító lézavakat, áros frázisokat dobhat a mindennapi élet zúzába, melyek a könnyenhiűvők személt elavítva, romboló hatással vannak a társadalmi rendre.

Ezen látszólagos szociális kérdés gazdasági jelentőségű, mert ma már tagadhatatlan, hogy a szociális bajok egész sorozatát társadalmi félrendszabályokból gyógyítani nem lehet. Csak ezáltaludatos gazdasági politika képes e bajokat ellenulynozni, mi, ha hosszabb időt is vesz igénybe, mindenesem megbízhatóbb, mint a napirenden lévő összes palliatív övszerek.

Nem lehet cseleml a nemzetközi szociális mozgalom fejtegetéséhez bocsátkozni. De reá akarok mutatni a nálunk is elharapóztó minden jobiszeműséget néltől, mesterségesen szított áramlatra, mely politikai vagy más önérdékelt célok által vezettelve, igen alkalmas a kedélyek felizgatására.

Mint ilyent tekintem az agrár-válság kérdésének felszínre hozását. E kérdés, mely innár politikai jelszóvá fajult, még hazugság. Ki közgazdasági életünk bármely tényezője körül válságot vél feltalálni, az vizsgálódását rosszhiszeműségére alapja.

Nem tagadom, hogy az abnormitás egyes jelei ne mutatkoznak. De az ily átmeneti

jellegű bajok még a legegészségesebb szervezetenél sincsenek kizárva és minden gazdasági fejlődésnek természetes következményeként tekinthetők.

Számorgy véve az u. b. „agrár válság”-ot, azt két részre oszthatjuk. Egyik az agrár szociálizmus, mely nem kell keletű s mint ismeretes, külföldről áttelített át. A másik pedig a buza tartós ár-depressziója, mely nemzetközi jellegű és a világforgalom által szabályoztatik.

Az első innár komolyan foglalkoztatja a mérvadó köröket. A menyiben a szigorúv nettó izgattatást eltekintünk, a baj, főleg némely vidéken, az év nagyból részén át uralkodó keresethiányban gyökerezdik.

A lakosságunk állami utn való foglalkoztatása nem lehet redium, mert a forrongást így lehet megszünteti ugyan, de meg nem öli.

A munkások egyik kategóriájából a másika lépnek át. Továbbra is munkások, s mint ilyenek, fogékonyak maradnak minden szociális izgatás iránt. A tervbe tett telepítés etikailag is hathatósabb gyógyeszer, mint kivétközött a munkást alárendeltségből, biztosabb alapra fekteti jövőjét és lehetőséget nyújt neki önállósításra.

A mi már most a termény-árak depresszióját illeti, az szoros összefüggésben van az általános közgazdasági helyzettel, melyet, hogy rövidke legyen, a termelés és fogyasztás aránytalansága jellemző.

E két gazdasági tényező fejlődésében

TÁRCSA.

A násznagy.

fr. Davis Harbald Richard.

Mr. van Bibber egy forró júnusi napn Newporl-ból bejut a városba, hogy egy pár akará mint ügyvédül tanácskozik. New-York ban roppant hosszú unakodott, a város szomorunk és úresnek látszott, s minthogy a döntési vonatra kellett várná, bement egy francia vendég-lőbe a Washington-square közelében. Hátra vonult a vászontelével borított terrázzra, hol sem a fővontatuk csokis egyetjűsje, sem az utazás pora nem zavarta a hős virágokát, és növényekkel körülrakott, jertem kollembes, világos hűvösösgét nyugodtan élvezhette.

Rajta kívül még két fiatal művész volt a teremben, kik francia nyelvűn társalgottak s párszi életkelet rendeltek a pinzernél. A szomszéd asztalán pedig egy fiatal ember állt. Az utóbbi hát fordult Mr. van Bibberhez, s ki a lánykát is csak akkor láthatta, ha kísérője néha-néha egy mozdulattal tette. A lányka nagyon fiatal volt s rendkívül izgatottnak látszott. Mr. van Bibber szörnyen álmélkodott, hogy ez a fiatal hölgy egyedül ebédel egy fiatal emberrel. — Önkénytelenül érdeklődött irántuk s éppoly önkénytelenul tanuja lett beszélgetésüknök.

— Nem az én hibám volt, — szólalt meg a fiatal ember. — Hogy is sejtethet volna, hogy nines a városban. De végre is nem vagy baj. Van New-Yorkban a kinsinodon kívül más lel-kész is.

— Az igaz, — viszonzá csaknem könyözve a lányka. — de azok nem kinsinjam. — Egy megszokotti szörmelés pán! — jegyzé meg magában Mr. van Bibber. — Már sokszor hallottam ilyenmiről, de nem láttam még soha. Igazán érdekes!

— Mit fogunk most tenni? — sobjátta a lányka.

— A fődolog az, hogy itt biztonságban vagyunk — szól a fiatal ember. — Ismeretünk közt senki, senki sem jön ide, mert valamennyi fiúrón van. Majd kilétezek a cimzorgozókól néhány lelkész, s aztán szóra járjuk őket, meg akad egy, ki nem tart vakációját.

— Oh, Ted, mennyi mindent fogunk rálok beszélni! Ha legalább velem lenne a konorám, vagy volna egy násznagyod, s gy ha csak tanúnk lennének.

A fiatal ember, ki a lányka Telnek szöli-tott, lemor ebzsztással szurt villájára egy darab salott, a lányka pedig zeabkedőket hozta ki, de aztán megint visszadugta zsebébe. Ted az asztalhoz hirt a pinzért, hogy elkerje a cimzorgyözket, s miközben hátra fordult, Mr. van

Bibber ráismert. Egy igen kitűnő bostoni család-nak, a Standish család-nak volt tagja, még pedig az ifjabbik Mr. van Bibbert azzal, de egyelőre egyikük sem szól.

A lányka a kölcsönös felsmérésből nem vett észre semmit, hanem egyszerre ijedten merészelt szeméit egy fogatra, mely örült szélességgel közeledett a vendég felé.

— Ted, oh Ted! — kiáltá — ott jön a bátyád! Hogy is akadhott ránk? — Mit fogunk tenni?

Ted előbb elpirult, aztán meg elapadt.

— Standish! — szól Mr. van Bibber, hirtelen felvontára helyéről a kámpálj fogára, a fessze ki számát, majd én azalatt megszabadított önt bátyjától.

S van Bibber éppen lefelé sétált a lépcsőn, kényelmesen szivára gyujtva, mikor az idősb Standish lelkendezve állott fel.

— Hallo Standish! várj csak egy percze! Hová szedte? Ugy látszik, mi Standish-éad van. Az előbb ücsödel hátam, most pedig veled találkozik. Mi bajotok van?

— Te látád? — kiáltá a bostoni hevesen. — Hol van? Vele van a leány? Megeszküdté? vagy még jókor jövök?

Van Bibber erre a kérdésre szg nyugodtan válaszolt. Azt mondta, hogy az ifjabb Standish és nejét egy félórával előzőlt látta, mikor egy bér-

nem halad párhuzamosan és az utóbbi hátramaradottsága az árak nyomását vonja maga után.

A termelés addig lesz fejleszhető, míg a földhozadék birtokosának némileg biztos megélhetési alapot nyújt. Milyet ezen alap megrendül, a földbirtokos termelését korlátozni fogja, mi ismét a gabona-árak emelkedését fogja lényegesen előmozdítani. Így, mint látjuk, a fogyasztás és termelés kölcsönösen szabályozzák egymást, mi által a tulpapások megerősítést szenvednek és a gazdasági vékeringsítés ismét rendes medrébe visszatér.

Magyarországban a földhozadék — esélyéből kivételekkel eltekintve — legalább is kielégítő és távol van az imént érintett megélhetési minimumtól. Bizonyítja ezt a föld értékének állandó és tartós emelkedése.

Addig is, míg az általános közgazdasági helyzet nem javul, a földbirtokos hozadékának némi megcsappanásával szemben belterjesebb gazdálkodás által kárpótlást találhat.

Nálunk a föld megdolgozásában távolról sem tartunk lépést a külföldi intenzívebb gazdálkodással.

A technika vívmányai nem lesznek kevések hiányszálak és gazdák nagy része még mindig konzervatív módon ragaszkodik a régi tradíciókhoz. A földműveléssel kapcsolati nagyobb figyelem fordítandó az állattenyésztésre, hol távolról sem értük meg a fejlettség legmagasabb fokát, és végül nagyobb gond fordítandó a külföldi növényfajok meghonosítására is.

A midőn még fuólágosán megemlítem, hogy a kisgazdáknak a hiteltelnyjtásra vonatkozó panaszak igazságosak, melyek a jognybakérdés közüben álló megoldásával kapcsolatosan okvetlen kielgítendő: csak röviden változtam mezőgazdaságunk jelenlegi viszonyait, melyek, ha némi tekintetben kívánivalót hagynak is fenn, általában kiélelték és a legbehatóbb tanulmányozás sem képes egy „agrár válság”-nak csak jeleire is akadul.

Ily körülmények között az egész házsa nem más, mint egy reklámszerűen kidott politikai jelszó köré való csoportosulás.

Egyes egyénekkel vagy intézményekkel természetes gazdasági események bekövetkezéséről felelőssé tenni nevétségös dolog. De, tekintve azt, hogy szomszédaink gazdasági fejlődésüket mily irigy szemekkel nézik s hogy az elterjedt nemzetiégi mozgalomnak önmagunk nyújtunk fegyvert az ellentét való küzdelemben, úgy ezen akció egyszerűsödött könnyelmű és megdondolatlan is, melynek a legszomorúbb következményei lehetnek.

Ha az országos gazdasági egyesület minap tartott tisztújító közgyűlésének lefolyása a javulás jelének tekinthető, úgy ezt szívesen regisztráljuk. Bethlen András gróf, ez egyesületnek elnöke, alkalos ismerőre mezőgazdaságunknak, ki a közérdekelt a pártérdekelt és klikkuralomnak nem fogja alávetni.

Hiszszuk, hogy ez egyetlen eseményt is irányának lesz utmutatója, mely nem fogja engedni, hogy az országunk immúnes érdekei a protekcionizmusnak és pártpolitikának esessenek áldozatul.

Politikai hírek.

* *Khuen-Hederváry gróf konstantinápolyi nagykövét.* Horvát kormányzati körökben el van terjedve a hír, hogy Khuen-Hederváry gróf hirtelen bár rövid idő alatt nagyköveté fog kinevezetlni, állítólag Konstantinápolyba. E hír hiteltelenségére abban keresnek támpontot, hogy a bán neje még mindig nem tért vissza nyári tartózkodási helyéről Zagrába, míg különben legkésőbb a bán nevenapjára rendszeren otthon szokott lenni.

* *Állami szakszervezetek.* A kereskedelemügyi miniszter — mint jó forrásból halljuk — nagyobb-szabasi tervet dolgoztatott ki az országos iparköztársaság tervével az állami szakszervezetek országos szervezéséig. A kidolgozott és a miniszter által már jóvá is hagyott terv szerint a már fennálló 12 állami szakszervezetből kivül a következő négy év alatt évenként 5-6 új szakszervezet fognak megalapítani, mint összesen további 22 iskola alapítása van tervbe véve. A jövő évben hat új iskolát állítanak fel, a melyek közül kettő-kettő a vas- és fémipari (Diosgyőr, Szeged), a textilipari (Solmezhely és Kőszár) és egy-egy a kőfaragó (Zalán) és a kőfaragó (Tokaj) iparágak terjesztésére lesz hivatva. A jelenleg fennálló állami szakszervezetek közül 3 az agyag-, 2 a szövő-, 3 a vas- és fém-, 2 a fa- és 1 a szőlő-, a szőlő- és a gyermekjáték iparral foglalkoznak. Ezenfelül pedig 15 tanműhely állami segélyben részesül. A miniszter ezeket számát is továbbiakkal teljeseen szaporítani szándékozik.

Román dolgok.

„A mi hírlapirodalmunk baja” ezim alatt vezércikkelt hoz a „Gazeta”, melyben felhozza, hogy a román lapok egy idő óta abbanhagyták az elvek fölötti komoly, világos és tárgyilagos harszot. Ennek oka, hogy az értelmes közeli igen kevesen vállalkoznak a nyilvánosság előtt tollalharca. Nem így volt ez ennekélt. Ezek az idők azonban elteltek, minden megváltozott s így a román sajtó is. Ma már a szemlélykedés kerékedett felül. Ez a divat Romániában — bár csak egy párt van a románok között, a lapok nem bírnak egyetértéssel eljárni. Nagy baj ez, nagyobb mint a mit az ellenségtől — din partea dumanilor neamul tot nostru — kell elszéveníteni. Ezt a bajt meg kell szüntetni, mert mások a viszonyok odaát a szabad testvérekélt és ideháza az elnyomott helyzetben.”

Annnyit tehát bejsem a „Gazeta”, hogy a hazai román sajtó nem jár egy utat, hogy a szemlélykedés kerékedett felül és hogy ezt Romániából importálják, — tehát nem a magyar lapoktól tanul.

A gyűlöletből hozott közöletben a „Pesti Napló” vezércikkelt, a mely az erdélyi részekben magyarok és románok között fennáll. Most fel-leknek a magyar lapnak a „Tribuna” és a „Dreptatea”. A „Tribuna” a magyar társadalomtól nem vár semmit.

A tárgy jól volt választva — ugymond — de ennek megoldására a „Pesti Napló” nem ismeri a román tényezőket. Mi csak utatassuk magunkat úgy, a minők vagyunk, majd egyszer meg fognak minket ismerni.”

A „Dreptatea” így felel: „A mi gyűlöletünk szoros összeköttetésben áll azon érkeletlen törekvéssel, hogy minden áron megakadályozzuk nemzetgyűlöletünket semmisíteni.” — (Hány politikai nemzet van Romániában?)

Irodalom.

— *A magyar nemzet története.* Szalay József kiváló munkájából már meg jelent az első két füzet, melyeknek úgy szövegeiről, mint képiiről elismeréssel kell nyilatkoznunk. A szerző előbb a rómaiak harszotát a germánokkal tárgyalja, aztán átér a hunok betörésére és Attila történetére végül ama germán népekről szól, melyek hazánkban a hunok elűzése után uralkodtak. A szöveget élénk, világos előadás jellemzi, és a források felhasználása tekintetben is a legnagyobb lelkiismeretességtel kell kiemelni. A képek egyről egyrétl rendkívül érdekesek és van közöttük sok olyan is, a mely nálunk Magyarországon még sohasem volt reprodukálva. A Columna Antonina egy érdekes domborműve a rómaiak kiváló munkáját, utközben pedig egy kábit rendelt meg a fiatal párnak a Rómeó-dombor.

Már nemcsak itten voltam a násznagy — szolt magában mr. van Bibber, mikor a véglegényrőt ment. — de most az első este, hogy két hájós zubbonyban és pejtia nadrágban vezetem a véglegényt az eltarhoz. Különböz lezzenek, azt hiszem, meg eifárból ölezteti — nagy urak is!

Mrs. Arnt és Miss Cambridge az uton sokat sirtak, de a menyasszony a templomban vídiáman mosolygott, a jóleltűt úgy lelkész is, mosolygott az orgonisták, az egész nászszere, de legjobban mosolygott mr. van Bibber, különösen mikor a fiatal pár hájóra szállt.

— Most pedig — sóhajtott fel magkönyvetbélvise s Mrs. Arnthoz fordult — betétem én újságba, hadj lássák holnap, hogy az ifjú Standish esküvője Magyar színe-jára jelen volt Csak az bánt.

— Nos mi? — kérde Mrs. Arnt, midőn a násznagy töprekedve elhalgalt.

— Hát az, hogy a szegény Standish most, mikor 32 fok van árnyékban, Chigabós utazik. Ha legalább Jersey Citybe küldt volna. De látom már, — tévé hozzá hánatoson, — hogy ha az embernek nincs gyakorlatla a házassádban, okó sabb, ha nem is próbál házudni.

koesit fogadtak Jersey-Citybe, honnét Chigabóba akartak utazni.

— De Koesis, a ki kétélt idehozza, azt mondja, hogy nem távozhatott el innét, míg ide érke — szolt kétéltve az ideből Standish.

— Úgy van! — erősíté a koesis. — Alig fél órája, hogy itt lettem éket.

— Az idő összevág — mondá van Bibber. — Ha 2 óra 30 percire Jersey Citybe érsz, esetleg velük együtt utazhatsz Chigabóba. Azt mondja, hogy a Palmer-hotelbe szállnak.

— Koszónom éreg — kiáltá Standish s visszsaugrott fogatába. — Borzasztó egy história. Egy pár fiatal bold. Senki sem ellenzi a házasságot, de a tudod, még nagyon fiatalok. Még egyszer nagyon köszönöm utbaigazításodat.

— Szórs sem érdemes — mondá van Bibber udvariasan. Mikor Standish fogatát elúnt az utzsarkon, visszatért a fiatal párhoz.

— Elküldtem szegényt Chigabóba. — Hogy miért éppen oda, nem tudom. Nem igen szoktam házudni s ezáltal nem jutott eszembe más város. Ha bemutat, látja lesznek, hogy valahogy kikerüljek e csavából.

— A bemutatás megtörtént. — Miss Cambridge — Mr. Cortlandt van Bibber; hallottad nevét bátyámtól.

— A földög, hogy egybekelések a legnagyobb nyilvánossággal menjen végbe, — tért át a tárgyra mr. van Bibber.

— Mit képzél? — protestált a fiatal pár.

— Pedig úgy volt! Nagy hibát akartatok elkövetni. Egy ismeretlen lelkész, titkos agybeli kolés — pój, az egy megszokott farmer-lelkészhez való, a ki egy biztosítási ágyonk szokt meg. Nem látom be, miért ne esküdött meg orgonaszó és násziesztét melletti, egy fényes templomban? Csak bizátozt ráru a dolgot. Reggeliztek nyugodtan, majd rendbe hozok midont.

Mr. van Bibber bérkocsiba ált, elhajlatott a legközelebbi templomba, a hol egy barátiság éreg lelkésznek elmondott midont s úgy intézkedett, hogy pont háromra a templomját tárva nyitva s az orgonisták s a kárenekesek helyükön legyenek. Sőt a harangzólt is oda rendelt.

— Most pedig tanukra és vendégekre van szükségem, — monologizált mr. van Bibber, újból a bérkocsia útv. — És pedig jövenv emberek, a kikkel az újságokban parázidni lehet.

Egyenesen Delminichoz hajlatott, New-York legelső vendégéltébe, és ott minden ismerését meghívta, kérve az urakat és hölygeket, hogy hozzanak magukkal annyi ismerőt, a mennyit csak delután 3-ig fel bírnak hájázolni. Aztán klubjába hajlatott s négy fiatal embert, a kik fel New-York-iak ismerősök voltak, szintén vendég-hájósra küldött.

Imét a virágáruhoz, majd Mrs. Arnthoz sietett, a kit felkért, hogy hozza templomba a

mulást Caranumból tárgyalja; Tarsart ostromló-
erő szöpen van reprodukálva a sarmat lovassá-
csapata, tövéből egy harszó látunk rómaiak é-
germának közt, majd a „germának lögyöztesét”,
továbbá Marcus Aurelinsnak azt a győzri lö-
vára szobrit, melynek eredetie a római Capitol-
um áll; a következő fejezetben a háznáknak
tárlal hán eredetű tárgyakat mutat meg vala-
melyek közül a legelső a római Atinns római vezé-
kőpáns „Követek tisztelge Atilla nevéjé-
valamint „Atilla házá” emüi ké. A füzét utol-
fejezte két képek tartalmaz, végre népvándor-
lás ésközere vannak bemutatva. Azt hisszük, meg-
e rövid tartalmú ismertetés is elegendő arra, hog-
bárkit is meggyőzően a Szalay-féle munka meg-
értekölt. E munka a művelni nagy közönsé-
sá számára készült. Az egész má 1896. elején ka-
dott lesz. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetés ára 4
Lampel Robert (Wodianer F. és F.) kiadóhí-
talának küldendé be. A füzetek bérment
küldetnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A rom. kath. árvaházalapító nőgylet választmányának t. hó 14. tartó ülésén kitünt, hogy a legközelibbül tartott estély — úgynevezett „Piknik” — tiszta jövedelme 262 frt 28 kr. volt, mely, fenyes eredmény örmömel töltötte el a választmány tagjainak kebelét. Ugyan ezen gyűlésen volt becsut az egyfelől mélt. Maurer Viktor elnök, ki a telet Olaszhoz derült egy alatt fogja eltolni. Igen szép felet adta az cismereknél derék választmány, midőn Dömjén Zoltáné ur hölgyet azon odaadó fáradságért, melylyel a brasi sói jétékony ügyeknek adozik, választmányi tagiá válszázá.

— Károly román király harangja. Maga a király rendelt Bécsből 3500 kgr. súlyú harangot a Sinájban lévő Peles-kastély számára. A harang megérkezett és nemcsakára fel fogják, a toronyba húzni.

Vizet ker Bolonyai! Istent tudnám, már hadd nyadszor japhat fel szmet a bolonyai lakosság vizét kérvén, mert hiába van Brassónak híres vízvezetéke: egy egész városrészt szelvényelt vízhiányban. Intézkedést kérvén, gyorsan! A bolonyai vízhiányt a városi önkormányzat nem fogja megoldani, hiszen az önkormányzatnak csak a városi szűk területen kell vizet szolgáltatnia, miszerint a támasz szándékossá nem járhat, így vízrendezés, abból a nézőből inkább ki kell kérni a bolonyai amúgy is túlszámolt magyarokat, akiknek jó a bor is, minél inkább vizet kell szelvényezni.

A magyarok nagyon koszosak és megiszottak a természetben, de ha tudnánk a dolgot, hogy a magyar emberek nem iszik vizet, hanem csak alkoholt, akkor a vízvezeték meg egyelőre nem elegendő, hogy a teljes területen fűtődjenek és azzal mossanak. Adog hat lez a víz is – csak legyen min több!

— Nyilvános köszönet A brassói római káth. árvaházalapító négyzet forró köszönetet mond mindazon ürhölgyeknek és uraknak, kik a f. hó 3-án tartott „Piknik”-hez kegyes adományaikkal hozzájárult. Kegyesek voltak, vagy becses fáradozásaik által tettek az együletnek hasznos szolgálatot. Istennek bő áldása legyen mindnyájukon! Az egyület vezetősége.

— **Rendőrségünk** díszletrendítő előfelátással már most figyelemzveti a családátört gazdait, hogy a család-törvény 79. és 80. §-ai értelmében a hat hat felmondás iránt idejekorán gondoskodjanak, nehogy az újból beálló elsődélváltás alkalmával kellemetlenségek forduljanak elő, amikor is a hatóság kénytelen lenne a felmondást annak idején elmulasztott feleket büntetéssel sújtani.

— Adakozás. A Róm. kath. jótékonyági egyesület a szegény iskolás gyermekek felruházása érdekében kibocsátott körlevelre az ideig Simay testvérek *csig* küldött ajándékot; midőn a szives adakozásért az egylet vezetősége hálás köszönet mond, egyttal a nagy közönséghez is fordul azon kérrsel, hogy a nemes czél érdekében az egylet törekvéseit ruhakelmék vagy ruhadarabok ajándékozással áll támogatni sziveskedjenek; mind- den ajándék hirtalpig nyújtatástól fog — Az egylet a fenti czélla közlebebről zenestélyt rendez.

— Némét lapjárunk, a „Kronstädter Zeitung“ a héten ismét kitett magáért: a magyar állam, nemzet, kultura és intézmények gyalázásában. Megszoktuk már, hogy e lap előtt semmi sem

[illegible]

— A Kassai munkás-kör holnap november 18-án a Kúptornyi szállóháza téncezel egybeültött kedélyes estélyt tart; ez alkalommal előadandó magyar vizgatók: „A kompanisták”, egy román vizgatók: „Rámásagul” és egy német bohózat: „Schneider Fips”, továbbá két monológ. Érdekes kölcsönöz a kedélyes estélynek az is, hogy egyes este az úgynevezett „nemzetközi világposta” folyóirat a legutóbbi levelezőlapot kapott két személyes értékes tárgyát nyer ajándékul. Belepti díj 50 kint. Kezdetle fél 8 órakor.

— Hangverseny. A katonai zenekar holnap vasárnap este az „Európa” szállodában hangversenyt rendez, melyet most csak egyszerűen jelezni kívánunk. A műsört ezáltal nem küldték be hozzánk, a műből azt következtetjük, hogy valamivel megtelepedt készült: valószínűleg magyar darabok is kerülnek a programba. Ha így lesz, ajánljuk figyelembe; de ha a magyar dalit és zenét kizárólagosan mellőzik, akkor jobb lesz a közönségnek, ha máshová vonul, hol ugyan nem a katonabanda, de magyar zene fogja gyönyörködtetni.

— **Eljegyzés.** Mint Fogarásról értesülünk ott holnap ünneplő eljegyzését m.-pécskai Kovács Soma bánya-igazgató Schönberger Zsigmond kereskedő kedves leányával, Herminnével.

— A balázsfalvi új érsek kinevezésével, Mihályi Viktorral a „Tribuna” nagyon meg van elégedve. A csodák csodája csak az, hogy még az senki kívánja, hogy az új érsek politizáljon. De mialatt Mihályi magasztalja, el nem mulasztja, hogy Szabó gör. kath. püspökkel kiesinylőleg utat nyirjon. Vajjon meddig fog az új érsek a „Tribuna” kezében megmaradni? Sejtjük, de nem előzzük meg a „Tribuna”-t, van türelmiük várakozni.

[illegible]

— A magyar igazságszolgáltatás . . . román szemüvegen. Egy derék román paraszt, Bácut János B-Naszódmelegből elment hár nélkül Kolozsvárra ez év május havában, pedig erdőszerű volt a hár nélkül nem szabad távoznia. Aztán meg találtak több irást is nála. Mindezekért 30 ftra büntették. Így a szörnyűséges magyar igazságszolgáltatás!

— Tengerbe esett király. Lisszabonból írják hogy a portugál király szerdán délelőtt, midő, egy hajóról le akart szállni megcsuszott és mé-

mielőtt még végére lehetett érni a vízbe esést. A király nem vesztette el az azonban lélekjelölését, hanem elkezdett uszni a part felé. Uszása közben azonban egy hajó és egy csónak közé került, úgy, hogy a víz alát kellett buknia, hogy a csónak alatti előtérbe kerüljön. A jelenetet nagy közönség nézte, melyet őrányák pánik fogott el. Csakhamin azonban újra felszínre került a király, ki most néhány érer témpoval a partra jutott, hol a közönség lelkes ovációval fogadta. A király egy csónak házába sietett, hogy ott ruhát váltalhasson, aztán pedig, mintha mi sem történt volna, partolájába háltott.

[illegible]

Kiadótulajdonos:
A „Brassó” nyomdája

154 (1-30) Összes anyagszerek
házi sürgőnyökhöz és telefonhoz

Teljes házi sürgönyök száraz teleppel 6 ft.
Közönséges házi sürgöny 4 ft. Házi mikrofon
darabonként 9 ft. Teljes villámhárító-berende-
zés 20 füttől feljebb. Izzó lámpák, accumulo-
rok, száraz clemek, indukciós készülék szolid
építkezés, birtoklással, szállításal, ártólak

W. Josef Neumann

elektro-technikai telepe
Wien IV., Starhemberg-gasse 4. sz.

U! Villamos U!
pillanat-világítás
hálószobák, pincék, padlások, árnyékszékék,
tűzveszélyes helyiségek számára, galván-ele-
mekkel; igen praktikus és tartós.
Árjegyzék ingyen. Árjegyzék ingyen.

A beállott időnyre
ajánlok direkt támogatást

 JAMAÍKA RUMOT

legjobb minőségben
3 litr. 2 ftr 50 kr., 2 ftr 1 lit 70 kr. és 1 ftr 20 krajval,
továbbá 50 k., 70 kr és 40 kraj minőségben.

 Legjobb likörök és rozsölisok

legelőször versenytárolan.

Ismétlárások különös árszámlázoménlyen részeselek.

Sávos patrófistat ler kiváló szálattal

ROTH MIHÁLY
likörgyrti raklár, Brasso, Lofince 2. sz.

Hosszafutási Maté íspan.

(Lőszófelutási Matéin.)

— Előszófelutási.

Ira Páncza János. Fordította a „Brassó” részére
Károly Ferenéz kir. tanácsos, ny. tanfolyagoló.

(Folytatás.)

XIV.

Maté házassága a bojár leányával, el volt határozva, s minthogy az a világ, rovid idő alatt meg kellett ejteni, mielőtt a bojár elhözza a leányt a bírtoara s mielőtt a lofogot meglatadja.

Tudjuk, milyen a világ. Még csak alig hal-latszák valami és tisztán beszélnek föléje. Így történt a Maté násülésével is. Kezdetben így beszéltek Matéról is, de aztán — főleg a leányok és anyák — kezdetűk szapulni.

— Mi az isten eszoja! — monák — Maté okos, a menyire okos, és derek fő, de annál haszonlatlanabb, midán a násülésről van szó. Így kezdő a világ s akármennyi beszéltek, nem lehetett Maté elől eltitkolni. Hallotta, mit beszél a világ, sokat gondolkodott és egyszerre sok mindent; mindennek dacára vakon ment előre, és maga sem bit arról, a mit cselekszik, magának szapul, adn.

Egy ponton vakon volt.

Radiczánál a koresmában űlt a falhoz dőve György szakács, s olyan részeg volt, mint a tok; azt sem tudta, mit csinál. A kalapját elvette Radicza, nem mert bűt annyit megfizetni, a menyinyit megvitt. Azt mondhatná valaki, hogy rossz szul eszelekedte a koresmáros, hogy oly sok italt adott neki; de ha valaki ezért kérdőre vonná, ezernagyan tisztán azt felelné, hogy az ő általa eladó s ha valaki innivalót kér. Ó köteles adni, mert nem illik, hogy egy koresmáros, annál kevésbé egy koresmáros azt kérdező a vendégéről, hogy van-e pénze?

A mint mondtuk, a szakács holtszörz volt; mondtuk egyet-egyet, meg nagyon egyet-egyet a lábado, bókott a kezével, fél akart alanni, de nem volt képes. Egyszer sikerült neki arczát a földről felmenni és a házról kereskedőre pillan-tani, a kik skatulyákkal a koresma előtt szal-talnak előre és kínálgatják Radiczát, hogy vásá-roljon valamit. A mint felmelkedett, hosszasan nézett pokhálos szemével, de egy szót sem szolt. Szeinek sokáig nem vette le a házalókról, aztán nagykesőre így szolt:

— Mit akarok?

Aztán érthetetlen szavakat morgott és bárgyú szemekkel nézett a koresma előtt úfőkre, és a mint így nézett, tisztelt ez neki, mert nevetni kezdett és nevetés közben újra lehajoltja fejét a porba, éppen úgy, mint előbb történt.

Aztán egy szót sem szolt többé, hanem bol-kolni kezdett.

Jól élt az én bátyám! — monák egyik hú-zaló, szemével a szakácsra mutatván.

— Látszik, hogy szánolt ma. — veté utána a másik.

— Épen nem látszik, — kezdé Radicza az ő eles hangján — mert haszonlatlan rest, iszik és minis méltó fészeken.

Radicza bepillantott a házalók skatulyába. Sok mindennek áment kezén, holott előre tudta hogy semmit sem fog vásárolni.

Nem is szándékozott vásárolni; egészen más valamit akart.

A házalókat akarta befogni; azt akarta, az igazat megvallva, hogy a koresmában hagyják áruikat, nyereségüket, sőt hogy ráadásul adások is maradjanak.

Sokszor megtörtént már ilyen.

Sokszor zálogban hagyák az ilyen házalók skatulyáikat, melyeket a hatákon hordoztak, Radiczának egy egy sőt szavak.

Nagy mostor volt az a Radicza.

Mialatt Radicza a török házalókkal beszél-getett, odá érkezett Rada.

Az udvarból jött.

— Mit csinálsz, Radicza? — kérdője, mielőtt szeméit a házalókra s azok skatulyára vetete. — Talán valamit akarsz vásárolni? — És jelt adott Radiczának, melynek következtében mind a ketten belepuká a szobába.

Úgy látszott, hogy Rada megpillantotta

György szakácsot s nem akarta, hogy az meg-hallja, a mit ők beszélnek.

— A szubprefekt átment a falun — monák Rada mosolygva. — Ej, te Radicza, — tette hozzá — ismét megállott nálad. Nem úgy van-e, Radicza?

— S te talán azt hiszed, hogy a szubprefek-tnek mindig az udvarba kell Miklós urhoz szálla-ni? No lám, meg elfogott hozzám is. Szó sinés rá, — tette máig hozzá — Mitka kokonu (sz) becselőd, a mi becsükra és ... lám, most hozzám szál.

— Mit sem tesz, Radicza. Alig áruháza-zott most száraz cseleket — monák Rada, egyenesen szemébe nézven Radiczának. — A szubprefekt addig a boérhoz szállott s oda hívta a bírót és jegyzőt s ott mondotta meg nekik a mondaní-valót ... de most hozzád szál. Először is ez mindegy. Most a koresmába hívja a bírót, szá-munkéri a fidu egyet, megkérdezi, levagatja-e a szerbortól a kiadott rendelet szerint, hogy ka-szálják le ezt az átkozott dudát, melyet a közök-kök lovak farkában hoptak; megkérdezi a trá-gya felől, vajon a falu végére rakták-e és betol-tották-e a göröket, hogy egyengesek az azt. Mindkezt megkérdezi és hábir mindig Rádiczát is, minden a régiben marad, a szerbort is csak úgy, mint előbb, a göröket hasonlóképpen, és minden dolban kérdőzet, úgy keveset ránez, s aztán elfogja, a mig delután két óra lesz — monák Rada mosolygva.

— Nos mi? — kérdője Radicza eles hang-jával. — Ha egy kissé megcsip az államát ... mit tesz vele? Nem marad-e minden úgy, mint eddig volt? — folytatá utána. — Talán azt akart mondani, hogy olyan van vagyok, hogy senki se tekintsen rám? Ej, egy, hány előfőt talán eltemint! — folytatá, fejével bódítván.

— Ezzenbe jelt Dumitrache kokonu a ki Braila-ba költözött, Valahány-szor falunkba jött, mindig hagyott három-nég frankot asztalom föléjában. Mi kell még? Illyen a koresmárosnak. Szép szó nélkül nem adod el az italt. — végzé Radicza, kezét csipőre vágta s megfordult egyszer a szo-bában, mielőtt szeméit a tükörbe vetné. Aztán megállott a tükör előtt, fekete haját homlokára simította és olyan vig, olyan szép volt, hogy nem tudom, ki lepén volna úgy be hozza, a nekül, hogy ne írott volna többet négy-öt decszitterrel, csak azért hogy őt szemlélhesse.

Radicza és Rada is asszonyok voltak, s mint illyeneknek, még sok beszélhivajuk volt. Az előt is találtak azt gyakra, de most egy ide óta Rada nélkül ment R. díezához. Most is csak azért jött, hogy Matéról egyet-mást megtudh son.

Sohol sem lehetett gyorsabban és biztosab-ban megtudni a híreket, mint Radiczánál. Ez azonban nem is esada, mert Radicza koresm-áros volt és nála mindig össze a hírek, mint vala-mit tudakozó íróban.

— No, vagyis közbén a hívek inokáltak, — monák Rada, — mert ha a közözege j-onak és néha meglatogatnak, csak azért jönnek el ki szögnyök, mert parancsolják nekik. Egyebet kér-kek én tőled, Radicza, de el ne titkölj semmit.

— Hát aztán? — kezdé Radicza. — Titkol-tam én el tőled valamit? Nem mondtam és el neked mindig úgy, a mint tudtam, mindent, de mindent, a mit eddig kérdezted? Hallja csak az ember! — folytatá Radicza, ajkait szögnyogva, olyan szokás volt ez, a mit gyakran tett, de on-tudathalán.

— En is csak úgy mondtam — szolt Rada. — Mát lofogot felől akarlak megkérdezni. Jött-e még hozzád? Mit hallott felől? Igaz-e az a nyir-házasságról a bojár leányával? — kérdezte utána.

Miőn Radicza a kérdéseket hallotta, fel-huza szemöldökét, előre hajlítta fejét s az egy-szer nem szolt semmit.

Kezdetben én is hittem, — monák aztán megkérdező Radicza. — A dolg lo van végzve és most már nem lehet megváltoztatni. Demeter bojár házament, hogy előzde a leányt, s rovid idő alatt megtörténik az eljegyzés és az esküvő egyszerre. En ugyan nem tudom biztosan, de így beszélök.

Rada végig hallgatta, s midőn Radicza el-végezte, ő kezdett beszélni:

— Tudod mit, Radicza? Maté nem volt méltó M. rizeához. Te nem ismered őt, de nekem volt alkalmam megismerni. Aztán először is ő sem igen hal meg utána. Maricza más szerencsé-telhet — monák Rada, megvett arczot vagy. — Mit tehetett volna Maricza Matével? Nincs sem-mi vagyona és nem is szeretett semmit, a kinek nimes, nem is szeret; mert a szentek tudják, de a pénz is oda húzódtik, a hol pénz van. Maté mindig kölközött volt és néhány darab ruháján kívül nem egyék, mint pillangó — monák Rada, ajkaijei fölött ártványt, melyeket úgy rakott össze, mintha valamit tartana.

— En is épp úgy gondolkodom, mint te — kezdé Radicza. — Épp úgy látom én is. Ennek dacára nem mondhatok rosszat Matéról. Régóta ismerem, s mintha nem is bírnék másképpen reá gondolni, mint a hogy az előbbi időkben ismerem isten tudja, mi az oka, Rada; én is látom, hogy-nan hordozza orránál fogva a gépsze; de még sem vagyok képes rosszat moniani föléje. Más-nem eszedül. Csak hallja az ember! beleegyezni a házasságba egy olyan leányával, a kit nem is látott! A dologra terve, nem tudom, de a világ másképp beszél; nem tudom, de a világ is látja, hogy Maté szomorú.

A mint szavait végzette, a bíró lépett a szo-bába egy tancsóssal; mert dolguk volt Radiczá-val. Rada és Radicza tehát egyástól eltávol-tak. (Folytatás következik.)

Apróságok.

Óhaj.

Férj: Csak lennék én egy indus ráhaj!
Felelé: Mőrizi! Miért akarsz te lenni egy indus ráhaj? Mi hasznod volna belőle?
Férj: Volna valami ...
Felelé: Mőrizi, most olyan beteg vagy ...
Mit kívánsz illyenektől ...
Férj: Mert legalább a halálom után elége-nének téged!

Szerény kárpótás.

Kedves doktor! Már sokkal jobban va-gyok. Engedjen megintom legalább egy liter bort. Megöl a vagy utána.
— Azt nem lehet egy viágért sem!
— Akar matasson, az istenért, legalább egy — duguljuzot.

Szorakoztatás.

A tanár ur megjelenik a bálón. Észreveszi, hogy mindenki mosolygva nézi.
— Mi bujtek lehet? Kérő nevetél.
Az asszony halkán felszólit.
Jaj, mit csináljál? sugja. A fehér rózsá helyett a pudeser tuppot tette a gomlyukadba.

A vér.

Úr: No fiam, most hivat gimnáziumba ke-rülész, aztán egyetemre. Hí oly ügyes fískális lesz belőled, mint az atyád, az én porcimet is viheted.
Babó: Úgy? Akkor kérek ötven krajczár előleget.

Megfelelt.

Faluhelyen hívja a városi menyecske a gá-gógó lühasopot.
Kérli a férjétől:
— Melyik a ház?
Ez hidegvérrel felel:
— A melyik az élen halad és nem gádog.

Nai gyermekek.

Tonib: Már a multkor említettem, hogy a jó gyermekeknek egyeziknek kell legalább egy egyézt letenitni boldoggá tenni. Ki eszelekedt ez meg?

A kis Emil: Én, tonitúro in köröm. Meglato-gattam Borbála nént. Ő igen boldog, valahány-szor már haza megyek.

A szörközött tudós.

Tudós: (ül a szobájában és ír).
Bábo (berohan): Tanár ur, tanár ur, megér-kezett a kis fia.
Tudós (félre nézve az írásról): Jól van? Kér-dezem meg, hogy mit akar.

